

Referat: Ciocoi vechi si noi de Nicolae Filimon - rezumat

Romanul "Ciocoi vechi si noi sau Ce naste din pisica soarici mananca" apare in volum in 1863, prevestit fiind de nuvela "Nenorocirile unui slujnicar sau Gentilomii de mahala" in care autorul face un exercitiu util. Desi intriga si compozitia raman rudimentare, Ciocoi vechi si noi a fost primul nostru roman original.

Tipologic, Dinu Paturica reprezinta arivistul lipsit de scrupule in ambitia de a-si atinge scopul. Pe buna dreptate, Eugen Lovinescu il considera rod al unei intuitii estetice notabile, el fiind continuat de: Tanase Scatiu (Viata la tara sau Tanase Scatiu de Duiliu Zamfirescu), Lica Trubadurul (Concert din muzica de Bach de Hortensia Papadat-Bengescu), Stanica Ratiu (Enigma Otiliei de G. Calinescu).

Cele 32 de capitole ale romanului evoca evolutia unui personaj a carui energie ar fost menita sa triumfe daca intentia moralizatoare a autorului nu l-ar fi pregatit sfarsitul cunoscut.

Portretul fizic al lui Paturica din capitolul intai (Dinu Paturica) ofera o fizionomie in care se pot citi aspectele caracterologice: "... un june de 22 de ani, scurt la statura, cu fata oachesa, ochi negri plini de viclenie, un nas drept cu varful cam ridicat in sus, ce indica ambitiunea si mandria grosolana...". Intalnirea cu Andronache Tuzluc, viitorul sau stapan, reliefeaza, in vocea linceda "ce inspira compatimire" ca si in pozitia umilitoare adoptata – servilismul in spatele caruia se ascunde viclenia. I-ar fi fost greu postelnicului sa intrevada in acest tanar umil pe omul lipsit de inima care, inainte de a sosi in Capitala, "stia, si inca foarte bine, sa tortureze pe nenorociti tarani, punandu-le oua fierbinti la subtiori si dandu-le fum de ardei pe nas, ca sa le ia cea mai din urma para din punga".

Primit in slujba, in calitate de ciubucciu, Paturica se instruieste la Scoala domneasca din convingerea ca ipocrizia si intriga "aceste doua mari mijloace de parvenire nu se dezvoltaza nici nu se pot perfectiona decat prin invatatura". Dobandind increderea lui Andronache Tuzluc, Paturica este pus sa o supravegheze pe chera Duduca – intretinuta postelnicului. Vicleana ca o vulpe, ea intuiteste in umilinta disimulata a lui Dinu "intunecoasele intentiuni si aspirari ce-i rodeau inima". Scenele in care cele doua personaje se observa reciproc pentru a-si descoperi intentiile sunt regizate cu maiestrie, la sfarsit, cei doi nelegiuiti incheie un pact urmarind sa-l ruineze pe Tuzluc. Pentru a-si realiza planurile, si-l azoiaza pe chir Costea Ciorul – negustor si camatar – la fel de necinstit. Profitand de lenea orientala si de nepasarea postelnicului, Paturica il inlatura pe Gheorghe – v?taful de curte – luandu-i locul.

O "cercetare" pe care Paturica o face la mosiile boierului ii releva lacomia si lipsa sentimentelor umane: plangerile taranilor sunt ascultate cu atentie nu din dorinta de a face dreptate, ci urmarind scopuri mercantile: la sfarsit, ciocoiul "aduna" de la arendasi 200 de pungi de galbeni pe care le pune pe fundul lazii exclamand: "Doamne ajuta! Una la mana". Lipsit de sentimental recunostintei, saraceste pe stapanul sau si se casatoreste cu Duduca. Puterea economica ii impune s-a caute pe cea politica: "De ce folos ar fi fost avutia pentru dansul daca i-ar fi lipsit acea pozitiune sociala care ar fi putut sa-i deschiza usile boierilor celor mai mari si sa-l faca egal cu dansii?". Deschizandu-si

casa tuturor celor care se aflau in preajma domnitorului, Paturica ajunge mare stolnic si, in curand, cu ajutorul lui Ipsilanti, ispravnic peste doua judete; in acest moment al actiunii, el devine odios prin tradarea lui Tudor Vladimirescu la a carui pieire contribuie prin cele mai murdare mijloace.

Spoliindu-i pe taranii care fac plangeri la domnitor, Paturica este aruncat intr-o ocna parasita unde moare in groaznice chinuri.

In roman, autorul realizeaza doua categorii de personaje: Dinu Paturica, Andronache Tuzluc, chera Duduca, chi Coste Ciorul, Neagu Rupe-Piele sunt condusi in tot ceea ce fac de interese meschine si sunt lipsiti de orice attribute umane; prin contrast, banul C., Maria si Gheorghe – desi mai slab creionati, sunt onesti, demni, devotati, ei reprezentand mijlocul prin care autorul isi realizeaza intentia moralizatoare.